

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS

2022-09-20 Nr. 4D-2022/1-768
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022-06-23 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Marijampolės pataisos namų (toliau tekste ir citatose vadinama ir – MPN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundų / prašymų nagrinėjimu (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, aprašytos šios:

2.1. „[...] Šiuo skundu skundžiu MPN atsakymus, kurie yra šabloniški [...] ir neatitinka tikrovės. [...] MPN administracija gavę mano skundus ar prašymus į juos teikia tokius atsakymus, kurie pateiktuose mano prašymuose ar skunduose net nebuvo minimi [...].

[...] MPN administracija nesprenžia problemos dėl pateikto mano prašymo būti užrakintam kameroje, nesiima jokių atitinkamų veiksmų, kurie pagerintų mano kalinimo sąlygas 12 būryje, nes nuo pat 2022-03-29 kada buvau priverstas parašyti šį prašymą dėl užrakinimo, praėjus daugiau nei 2 mėn., ši problema taip ir nėra sprendžiama. [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] be to praėjus daugiau nei 2 mėn. man buvo sudaryta galimybė lauke praleisti 2 val. 30 min. nors nuo pat perkėlimo į 12 būrį visą laiką lauke galėjau būti tik 1 val., tai visus tuos mėnesius nuo kovo iki 2022-06-18 buvo pažeistos mano teisės būti gryname ore 3 val.[...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. liepos 1 d. raštu Nr. 4D-2022/1-768/3D-1551 kreipėsi į MPN, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2022 m. liepos 14 d. Seimo kontrolierė gavo MPN 2022-07-13 raštą Nr. 1S-5660; rašte ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „2022-03-29 buvo gautas nuteistojo X prašymas, kuriame prašo, kad būtų laikomas užrakintas gyvenamojoje patalpoje dėl jo saugumo. Atsižvelgiant į prašymą priimtas sprendimas nuteistąjį laikyti užrakintoje gyvenamojoje patalpoje. (Prašymo kopija pridedama).“;

4.2. „2022-04-06 (reg. Nr. 2G-1036) buvo gautas nuteistojo 2022-04-05 (Nr.134) prašymas.

Į nuteistojo prašymą buvo atsakyta raštu (atsakyta 2022-06-13 raštu Nr. 2S-1311). (Prašymo ir atsakymo į prašymą kopijas pridedame).“;

4.3. „2022-05-12 (reg. Nr. 1G-5256) Marijampolės pataisos namuose (toliau – MPN) iš Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – KD) buvo gautas nuteistojo 2022-04-27 prašymas (2022-05-04 reg. Nr. 2G-1367), pagal kompetenciją išnagrinėti prašymą pareiškėjui. (Prašymo ir atsakymo į prašymą kopijas pridedame).“;

4.4. „2022-05-13 (reg. Nr. 1G-5306) MPN iš KD buvo gautas nuteistojo 2022-04-27 prašymas (2022-05-04 reg. Nr. 2G-1368), pagal kompetenciją išnagrinėti prašymą ir pateikti atsakymą pareiškėjui. (atsakyta 2022-06-13 raštu Nr. 2S-1307) (Prašymo ir atsakymo į prašymą kopijas pridedame).“;

4.5. „Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal nustatytą dienotvarkę, kurioje ir yra numatytas pasivaikščiojimas per dieną iki 3 val., pareiškėjas atsisakė kartu vaikščioti su ten gyvenančiais kitais nuteistaisiais. Todėl, kol buvo rastas geriausias sprendimas, prisitaikant prie esamos dienotvarkės, laikinai Jam buvo sudarytos sąlygos pasivaikščioti gryname ore iki 1,5 val., tačiau nuo 2022-06-18 dienos, peržiūrėjus 4-to lokalinio sektoriaus būrių dienotvarkę buvo rastas sprendimas ir šiuo metu yra sudarytos sąlygos pasivaikščioti gryname ore iki 3 val. per dieną, kaip ir nustatyta paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems.“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK)

73 straipsnis. Paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos – „Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę: [...]; 5) kasdien pasivaikščioti tris valandas.“;

6. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 12) subsidarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu;[...].“;

- 10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas – 1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus. 2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai. 3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. 4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta:

- 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas;
- 2) administracinio sprendimo data;
- 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris;
- 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos;

5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės;

6) administracinio sprendimo motyvai;

7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką;

8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.

6. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje.“

7. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), aktualios nuostatos:

„42. Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. [...].

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) sprendimuose, be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų

nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). (2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012)“.

Tyrimo išvados

9. Pareiškėjas Skunde rašo, jog su prašymais kreipėsi į Marijampolės PN administraciją dėl galimybės laikyti jį užrakintą; galimybės išeiti pasivaikščioti į lauką tiek, kiek numato teisės aktai, Skunde Pareiškėjas taip pat nurodo, jog MPN administracija nesima jokių realių veiksmų ir teikia skundų ir prašymų turinį neatitinkančius atsakymus.

10. Nagrinėdami pareiškėjų prašymus ar skundus, Marijampolės PN, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, išsamumo principo. Viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, institucija, gavusi prašymą, turi jį išnagrinėti ir pateikti atsakymą pagal jo turinį bei per teisės aktuose nustatytą terminą (šios pažymos 7 punktas).

11. Pareiškėjas su 2022-03-29 prašymu laikyti jį užrakintą kreipėsi į MPN administraciją, atsižvelgiant į šį prašymą, MPN priėmė sprendimą laikyti Pareiškėją užrakintą.

12. Pareiškėjas su 2022-04-05 prašymu (MPN 2022-04-06 reg. Nr. 2G-1036) kreipėsi į MPN prašydamas paaiškinti priežastis, kodėl yra laikomas 12 būryje užrakintas. MPN administracija į šį prašymą pateikė 2022-06-13 atsakymą raštu Nr. 2S-1311, kuriame paaiškino, jog Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – KD) Kriminalinės žvalgybos skyrius informavo MPN administraciją, jog šiuo metu nėra duomenų apie tai, kad Pareiškėjas negalėtų saugiai atlikti bausmės 12-ame būryje, pareiškėjui taip pat buvo priminta, kokie teisės aktai reglamentuoja nuteistųjų izoliavimo ypatybes.

VAĮ 10 straipsnio 4 punkte nurodyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.

Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierė atkreipė dėmesį į tai, kad MPN administracija Pareiškėjui atsakymą į 2022-04-05 prašymą pateikė tik 2022-06-13 raštu Nr. 2S-1311, nesilaikant teisės aktuose nustatytų 20 darbo dienų termino.

13. 2022-05-12 (reg. Nr. 1G-5256) MPN administracijoje iš KD buvo gautas Pareiškėjo 2022-04-27 prašymas (KD 2022-05-04 reg. Nr. 2G-1367), persiųstas nagrinėti pagal kompetenciją, prašyme Pareiškėjas klausė, kodėl buvo perkeltas į 12-ą būrį tolimesnei bausmei atlikti. MPN administracija 2022-06-13 raštu Nr. 2S-1309 pateikė Pareiškėjui atsakymą, kuriame nurodė, kad į 12-

ą būrį tolimesnei bausmei atlikti Pareiškėjas buvo perkeltas MPN administracijos sprendimu, atsižvelgiant į KD 2022-03-23 pateiktą pažymą, MPN Pareiškėjui taip pat paaiškino, kuo vadovaujantis ir į kokius kriterijus buvo atsižvelgta priimant tokį sprendimą, papildomai nurodant, kad buvo gautas KD papildomas raštas, kuriame pateikta KD Kriminalinės žvalgybos skyriaus informacija, kurioje nurodyta, kad šiuo metu nėra duomenų apie tai, kad Pareiškėjas negalėtų tolimesnės bausmės atlikti 12-ame būryje. Atsakymas pateiktas per teisės aktų nustatytą terminą, tinkamai nurodant rašto apskundimo tvarką.

14. Pareiškėjas su 2022-04-27 prašymu dėl MPN galimai neatsakytų ir neregistruotų prašymų, apgyvendinimo būryje bei nesudaromos galimybės kreiptis į pareigūnus kiekvieną dieną, kreipėsi į KD (KD 2022-05-04 reg. Nr. 2G-1368), KD šį prašymą 2022-05-13 raštu Nr. 2S-1241 persiuntė pagal kompetenciją nagrinėti MPN (MPN 2022-05-13 Nr. 1G-5306).

MPN administracija 2022-06-13 pateikė Pareiškėjui atsakymą Nr. 2S-1307, kuriame dar kartą paaiškino, kodėl ir kuo vadovaujantis Pareiškėjas buvo paskirtas į 12-ą būrį atlikti tolimesnės bausmės. Pareiškėjui taip pat buvo paaiškintas pareigūnų darbo grafikas, kai jis gali kreiptis netrukdomai su prašymais ir skundais. Pažymėtina, jog Pareiškėjo skunde nurodytos pretenzijos dėl galimai neatsakytų prašymų ar skundų nėra pagrįstos, nes Pareiškėjas nėra nurodęs jokių konkrečių prašymų ar skundų datų ar informacijos, dėl ko kreipėsi ir negavo atsakymų. Apibendrinant MPN pateiktą atsakymą, galima teigti, kad jis pateiktas išsamus, atsakant į visus keltus klausimus, atsakyme taip pat nurodyta rašto apskundimo tvarka, tačiau Seimo kontrolierė atkreipė dėmesį, kad šis atsakymas pateiktas pažeidžiant teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą.

15. Pareiškėjas Skunde taip pat nurodė, jog „[...]nuo [...] perkėlimo į 12 būrį visą laiką lauke galėjau būti tik 1 val., tai visus tuos mėnesius nuo kovo iki 2022-06-18 buvo pažeistos mano teisės būti gryname ore 3 val.“.

BVK 73 straipsnyje nurodyta, jog paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę kasdien pasivaikščioti tris valandas.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad MPN pagal nustatytą dienotvarkę, kurioje buvo numatytas pasivaikščiojimas per dieną iki 3 val., Pareiškėjas atsisakė kartu vaikščioti su ten gyvenančiais kitais nuteistaisiais, todėl MPN administracija, kol buvo rastas geriausias sprendimas, prisitaikant prie esamos dienotvarkės, laikinai buvo sudariusi Pareiškėjui sąlygas pasivaikščioti gryname ore iki 1,5 val., tačiau nuo 2022-06-18 ir šiuo metu jau yra sudarytos sąlygos pasivaikščioti gryname ore iki 3 val. per dieną, kaip ir nustatyta paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierė pažymi, kad šiuo metu problema dėl pasivaikščiojimo trukmės Pareiškėjui jau išspręsta.

16. Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Marijampolės PN administracija į Pareiškėjo prašymus atsakymus pateikė tinkamai, vadovaudamasi VAĮ ir Taisyklių nuostatomis, tačiau nesilaikydama 20 darbo dienų termino nustatyto šios pažymos 11 ir 14 punktuose, todėl Pareiškėjo skundą dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo prašymus, kiek tai susiję su šios pažymos 11 ir 14 punktuose nustatytais pažeidimais, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl MPN pareigūnų veiksmų (neveikimo), kiek tai susiję su šios pažymos 11 ir 14 punktuose nustatytais atsakymų pateikimo terminų nesilaikymo pažeidimais, pripažinti **pagrįstu**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

18. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, **Marijampolės pataisos namų direktoriui** rekomenduojama:
imtis priemonių, kad ateityje atsakymai pareiškėjams būtų rengiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į **Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė